

REFERAT

Tema for møte: **Samordningsgruppen for geografisk informasjon**
Tid og sted: **16.februar 2022, Teams**
Referent: Kartverket v/sekretariatet
Kopi til: Kommunal- og distriktsdepartementet

Til stede:

Anne Guro Nøkleby	Kartverket, stedfortreder for Erik Perstuen
Anne Kjersti Briskerud	Kongsvinger kommune/KS
Atle Dale Moen	Statens vegvesen
Einar Jensen	Kartverket/Geovekstforum
Frode Brattas	Trøndelag fylkeskommune/KS
Frode Skjævestad	Kystverket
Hildegunn Norheim	NIBIO
Ingunn Limstrand	Miljødirektoratet
Jørn Undelstvedt	SSB
Kjersti Løvseth Ruud	NGU
Kristin Lind	Energi Norge
Kristin Tandberg	Asker kommune/KS
Mats Berg	Politiet
Per Vallner	Statsforvalteren i Oslo og Viken
Rolf Bekkhus	Oslo kommune (KS/Storkommunegruppa)
Svein Olav Mjelve	Telenor
Søren Kristensen	NVE (stedfortreder for Eli Øydvin, NVE)
Torbjørn Kravdal	NTNU Gjøvik
Øyvind Martinsen	Forsvaret

Gjester

Heidi Liv Tomren	KS
Håkon Dåsnes	Kartverket/Geosats2023
Jon Arne Trollvik	Kartverket/Geosats2023
Tore Abelvik	Kartverket/Geosats2023
Endre Sundsdal	Kartverket/Geosats2023
Per Erik Opseth	Kartverket/Geosats2024
Bernt A. Strømsli	Kartverket (Land/Infrastrukturavdelingen)

Andre deltakere:

Njål Tengs Abrahamsen	Kartverket Sjø
Bjørge Stavik	Kartverket/Plandataforum
Morten Borrebæk	Kartverket, IT Standardisering
Marianne Berg Sæther	Kartverket, IT Standardisering

Sekretariat:

Erik Perstuen	Kartverket (Landdivisjonen)
Arvid Lillethun	Kartverket (Land/Infrastrukturavdelingen)
Sissel Skovly	Kartverket (Land/Geodatakoordinatorseksjonen)

AGENDA:

09.00 – 09.15 Administrative saker

- Gjennomgang av referat fra møtet 23.-24.november og oppfølgingspunkt - *Anne Guro Nøkleby*

09.15 – 09.30 Sak 01/2022 Mandat FoU-forum (beslutte)

- FoU-forum utkast til mandat – *Arvid Lillethun*

09.30 – 10.00 Sak 02/2022 Informasjon fra møtet i Nasjonalt geodataråd 8.februar

(informasjon og drøfte)

- Orientering om ulike tiltak og utredninger som er relevant for utvikling av geografisk infrastruktur – *Sissel Skovly*
- GEOSATS2024 og veien fram til GI2.0 - *Sissel Skovly*
- Finansiering av felleskomponentene i den geografiske infrastrukturen
- *Anne Guro Nøkleby*

10.00 – 10.10 Pause

10.10 – 11.00 Sak 03/2022 Årsrapport 2021 Handlingsplan til nasjonal geodatastrategi (beslutte)

- Gjennomgang og evt. Godkjenning - *Arvid Lillethun*
- Kjernedata – status tiltak 1 i handlingsplan til geodatastrategien – *Arvid Lillethun*

11.00 – 11.30 Sak 04/2022 Pågående arbeid innen plan, bygg og geodata (informasjon og drøfte)

Heidi Liv Tomren, KS

11.30 – 12.00 Lunsj

12.00 – 13.00 Sak 05/2022 GEOSATS2023 – presentasjon av tiltakene (informasjon og drøfte)

- Understøtte klimaforebygging gjennom å tilrettelegge terrengdata for beregning av dreneringslinjer og mulige konsekvenser av ekstremvær – *Håkon Dåsnes*
- Punktskyer for bedre vegforvaltning og intelligente transportsystemer – *Tore Abelvik*
- Samhandling med privat næringsliv om nasjonal høydemodell - *Jon Arne Trollvik*
- Etablere offentlig geodatasjø for økt digitalisering og verdiskaping ved hjelp av kunstig intelligens – *Endre Sundsdal*

13.00 – 13.10 Pause

13.10 – 13.45 Sak 06/2022 Geosats 2024 (informasjon og drøfte)

- Innspillene og veien videre til GI2.0 – *Per Erik Opseth, prosjektansvarlig GEOSATS2024*

13.45 – 14.00 Sak 07/2022 Informasjonssaker

- OGC-API-er – planer for prosessen – *Arvid Lillethun, Kartverket*
- Prosess i FGUene – behov for sosi-formatet – *Bernt Strømsli, Kartverket*

14.00 – 14.30 Eventuelt og neste møter

REFERAT:

Administrative saker

Gjennomgang av referat fra forrige ordinære møte – 23.-24.november 2021

Vedtak:

Referatet fra møtet 23.-24.november ble gjennomgått og godkjent med følgende kommentar:

- Sak 28/2021 Tilpasninger til ND-strukturen
Det kom ikke godt nok fram i referatet at mandatene for alle underliggende fagfora – nevnt spesielt for faggruppe satellittdata – bør gjennomgås for nødvendige oppdateringer.

Status aktuelle oppfølgingspunkt fra forrige ordinære møte:

Gjennomgang og status på aktuelle oppfølgingspunkt (oversikt over oppfølgingspunktene ligger i bakgrunnsnotatet).

Kommentarer fra Samordningsgruppen:

- Vurdere å etablere FoU-midler
Ikke vurdert fra sekretariatet, men Norge digitalt fellesmidler kan være et alternativ inntil videre. Midtveisevalueringen kan også gi noen svar på hvordan FoU bør tas videre.
- Revisjon og rapportering av tiltak i handlingsplan til geodatastrategien -
Representantene i gruppen ser ingen mulighet til å følge opp andre etater under samme departement angående oppdatering og rapportering i Geonorge.

Sak 01/2022 Mandat FoU-forum

Arvid Lillethun, Kartverket

Utkast til mandat er forelagt Samordningsgruppen som sakspapir til møtet. Utkastet ble gjennomgått.

Opprettelse av et FoU-forum er tatt inn som en aktivitet i tiltak 24 i handlingsplan til geodatastrategi.

Kommentarer fra Samordningsgruppen:

- Det er viktig at flere finansieringskilder vurderes og at det stimuleres til søknader.
- Mandatet framhever deltakelse i europeiske program. Her må også nasjonale og regionale program vurderes.
- Det bør fokuseres mest på forskningsdelen i FoU. Utvikling skjer på veldig mange andre arenaer.
- Vil deltakelse fra privat bransje forde at det betales for det. Samordningsgruppen mener saken må være så aktuell for bransjen at de deltar vederlagsfritt.
- Universiteter og høyskoler, samt kunnskapsdepartementet bør nevnes under deltakere.

Vedtak:

Mandatet ble vedtatt med ønske om justeringene nevnt under kommentarer.

Sak 02/2022 Informasjon fra Nasjonalt geodataråd 8.februar

Sissel Skovly og Anne Guro Nøkleby, Kartverket

Det ble orientert om sakene som ble behandlet i møter i rådet 8.februar:

- Statssekretær Kjersti Bjørnstad, KDD, besøkte rådet
- Orientering om tiltak og utredninger som er relevant for utviklingen av geografisk infrastruktur
 - Tiltak 28 i handlingsplanen er avsluttet av KDD og Kartverket er gitt oppdraget med å etablere en arbeidsgruppe for å ivareta det videre arbeidet. Rådet ønsker å bidra til å sette sammen en bredt sammensatt gruppe
 - Utredningen om dataøkonomien i offentlig sektor – en oppfølging av stortingsmeldingen «Data som ressurs», er under arbeid med Agenda Kaupang som konsulent. Rådet ønsker å få presentert utredningen når den er klar (vår 2022).
 - Kjernedata – status på arbeidet. Rådet påpekte viktigheten av juridisk kompetanse inn i arbeidet. Rådet ønsker å bli orientert om arbeidet framover
- Finansiering av felleskomponentene i den geografiske infrastrukturen
Rådet ser at denne saken må løses for å sikre det videre arbeidet med utviklingen av infrastrukturen.
Det utarbeides et råd som sendes KDD.

Deler av presentasjonen som ble holdt i rådet, ble presentert Samordningsgruppen også.

- GEOSATS 2024 og veien fra til GI2.0
Etter en prosess med Samordningsgruppen og Geovekstforum, er det laget en liste over funn og utfordringer som den geografiske infrastrukturen må løse i framtiden. Rådet diskuterte om søknaden skulle baseres på piloter – som Geosats2023 – eller om det skal utformes en større programsatsing.

Referatet fra Nasjonalt geodataråd var ikke ferdig når dette møtet ble holdt. Når det er klart kan det leses på [Geonorge](#).

Sak 03/2022 Årsrapport 2021 Handlingsplan til nasjonal geodatastrategi

Arvid Lillethun, Kartverket

Gjennomgang og godkjenning av årsrapporten

Utkast til årsrapport er forelagt Samordningsgruppen som sakspapir til møtet. Kort gjennomgang. Årsrapporten er en bestilling fra KDD til Kartverket. Tidligere årsrapporter er tilgjengelig i [Geonorge](#).

Kommentarer fra Samordningsgruppen:

- Årsrapport bør i større grad fokusere på effekten av utførte tiltak og ikke så mye utfordringen i gjennomføringen.
- Gevinsten i oppnådde tiltak må ligge lett tilgjengelig i infrastrukturen og beskrives av tiltakseier selv.

Vedtak:

Årsrapport 2021 til handlingsplan for geodatastrategien, ble vedtatt.
Det var allikevel mulig å komme med enkelte innspill til presiseringer noen dager etter møtet.

Sekretariatet sender rapporten til medlemmene i Nasjonalt geodataråd.

Status tiltak 1 - Kjernedata

Arvid Lillethun, Kartverket

Se presentasjon i Nextcloud

Arbeidet vil pågå i fire faser;

- Kartlegge behov
- Identifisere viktige geodata
- Samfunnsanalyse og gap
- Anbefalinger og rapport (oktober 2022)

Det er opprettet to arbeidsgrupper – en ekstern med etater og en intern i Kartverket samt konsulenter til å fasilitere arbeidet.

Det er mange pågående aktiviteter som må hensyntas i arbeidet – både nasjonalt og europeisk. Spesielt nevnes EUs High value data, Open data direktive, Data Governance Act, FNs bærekraftsmål, nasjonal geodatastrategi m.fl.

Det må avklares hvordan kjernedataene skal administreres – skal det være et sekretariat/styringsgruppe?

Kommentarer fra Samordningsgruppen:

- Hvilken gevinst skal kjernedata gi oss som ikke dagens prioriterte data allerede gir oss? Mange begreper og pågående arbeid som kan relateres til dette – for eksempel high value data og DOK. Det må en avklaring til for å lykkes med forankring av krav og behov for kjernedata.

Sak 04/2022 Pågående arbeid innen plan, bygg og geodata

Heidi Liv Tomren, KS

Se presentasjon i Nextcloud.

KS tar store grep for å sikre at den digitale utviklingen i kommunesektoren fører til at møtet med brukerne er mer enhetlig. Digitale fellesløsninger og/eller krav til anskaffelse av slike, vil gi kommunene mulighet til å realisere endringene. FIKS-plattformen er komponenten som skal gi sammenhengende tjenester.

Formålet med samordning er å sikre større gjennomslagskraft samlet, sammenhengende tjenester på tvers av fag, forvaltningsnivå og kommunegrenser og likeverdige tjenester for brukerne.

Satsingen på digitalisering innenfor plan, bygg og geodata er betydelig og det er behov for et felles veikart som gir oversikt over prosjekter på tvers av stat og kommune. ,.....

Sak 05/2022 Geosats 2023

Se presentasjoner i Nextcloud.

Det ble gitt en gjennomgang og status på Geosats23-tiltakene.

Understøtte klimaforebygging gjennom å tilrettelegge terrengdata for beregning av dreneringslinjer og mulige konsekvenser av ekstremvær

Håkon Dåsnes, Kartverket, tiltaksansvarlig

Se presentasjon i Nextcloud

Kommentar fra Samordningsgruppen:

- Dette tiltaket har viktige koblinger til foreslåtte tiltak i Geosats 2024
 - Dynamiske blå- og grønnstrukturkart
 - Redusere risiko knyttet til kvikkleire

Samhandling med privat næringsliv om nasjonal høydemodell

Jon Arne Trollvik, Kartverket, tiltaksansvarlig

Se presentasjon i Nextcloud

Kommentar fra Samordningsgruppen:

- Det offentlige bestiller mye kartlegging hvor dataene ikke kommer tilbake til bestiller. Dette tiltaket synliggjør behovet for å se på det juridiske ifm mottaksordninger og plikten til å levere. Dronedata er en veldig aktuell kilde hvor flere problemstillinger må vurderes før det kan tas i bruk.
- Også dette tiltaket har en kobling til Geosats 2024-tiltaket - Redusere risiko knyttet til kvikkleire

Punktskyer for bedre vegforvaltning og intelligente transportsystemer

Tore Abelvik, Kartverket, tiltaksansvarlig

Se presentasjon i Nextcloud

Kommentar fra Samordningsgruppen:

Ingen

Etablere offentlig datasjø for økt digitalisering og verdiskaping ved hjelp av kunstig intelligens

Endre Sundsdal, Kartverket, tiltaksansvarlig

Se presentasjon i Nextcloud

I forbindelse med det siste kulepunktet inngår arbeidspakke 1 om etablering av samarbeid og starte prosesser gjennom teknologisk rammeverk, dette i form av følgende oppgaver:

- a. Kartlegge erfaringer fra FoU-prosjekter nasjonalt og internasjonalt innen tematikken:**
 - i. Nasjonale geodatasjøer
 - ii. AI – anvendt på geografisk informasjon
 - iii. Dataformat for geografisk informasjon
- b. Beskrive relevante brukerhistorier, kartlegge datakilder og aktører**

Brukerkartlegging, starte med ekspertnivået på områder som AI, sensor/datastrømteknologi. Kartlegge behov for bedre geografiske kjernedata ift barrierer for automatisering av konkrete prosesser. Kartlegge potensielle brukere av en geodatasjø og forutsetninger for enkel tilgang og bruk (eks innsyn, API, nedlastning, modelltilgang, treningsdatatilgang, bidrag i videreutvikling (kommuner, studenter, næringsliv etc) (Samarb.part dScience, Datafabrikken)

- c. **Avklare mulighetsrommet** ift Norge digitalt, Geovekst, deltagende kommuner/regioner/etater som dataeiere. Dekningsområder, datakilder/flyt, eierskap, ansvar, premisser forvaltningsregime.
- d. **Utrede ulike arkitekturstrategier i forhold til geografisk økosystem og gi anbefalinger.** Arkitekturen skal ivareta skaleringssevne innen volum, variasjon og hastighet.
- e. **Utarbeide felles krav og anbefalinger for fremtidens geografiske økosystem.**

Resultatene fra deloppgavene vil inngå i rammeverksdokumentet eller refereres til som egne dokumenter.

Kommentarer fra Samordningsgruppen:

- Det savnes en bedre kobling til forskningsinfrastrukturer

Vedtak:

Samordningsgruppen ble orientert om status på Geosats 2023-tiltaket av tiltaksansvarlige.

For tiltaket – Etablere offentlig datasjø – foreslo tiltakseier å starte prosesser gjennom teknologisk rammeverk.

Samordningsgruppa stiller seg bak dette forslaget.

Sak 06/2022 Geosats 2024

Per Erik Opseth, Kartverket, prosjektleder Geosats2024

Se presentasjon i Nextcloud.

Det har vært en bred involvering av Samordningsgruppen og Geovekstforum i Geosats 24-prosessen. Prosessen har resultert i følgende case som det er aktuelt å gå videre med:

- Redusere risiko for knyttet til kvikkleire
- Dynamiske- blå og grønnstrukturkart
- Beredskapsstøtte – helse
- Gjenbruk av sensordata utenfor fagsystem
- Nasjonal planforvaltningsløsning

Fellesløsninger det er behov for:

- BIM forvaltningsløsning
- Datalab maskinlæring
- Nasjonal planforvaltningsløsning
- Ny nasjonal delingsplattform
- Ny løsning for punktskyforvaltning
- 3D/volum, 4D/tid og mulighet for å endre referanseramme

Vesentlige funn (utfordringer) er verifisert og disse må løses på veien.

Det erkjennes at det burde vært gått bredere ut for å verifisere brukerbehov, men prosessen starter med disse casene. Det er også en utfordring å designe behovene i felleskomponentene da man ikke ser helheten godt nok i dag. Det vil jobbes videre med casene samtidig som en programsatsing utarbeides.

Kommentarer fra Samordningsgruppen:

- Et veikart bør utarbeides for å sikre at vi oppnår det vi vil. En programsatsing skal løfte helheten. Det foregår også internasjonale prosesser også som vi bør koble oss på.
- Casene er bare elementer i et større perspektiv. I en søknad bør casene settes i en kontekst – en overbygning som viser samfunnsutfordringene som må løses på tvers av fagområder og forvaltningsnivåer. Casene kan synliggjøre utfordringene. Det oppleves at Geosats24-prosessen er for rask til å vekke den interessen og engasjement som trengs for å oppnå det vi ønsker.
- Prosessen bør avklare hvor langt samfunnsoppdraget til Kartverket går, hva er andre etaters ansvar, hva er fellesløsninger?
- Hvem eier prosessene her – Norge digitalt? Hvem skal dra Geosats24?

Sak 07/2022 Informasjonssaker

A. Neste generasjons distribusjon – dugnad for innføring av OGC-APIer

Arvid Lillethun, Kartverket

Se presentasjon i Nextcloud.

OGC-APIer er det største løftet siden wms- og wfs-standarder kom for ca 15 år siden. På novembermøtet diskuterte Samordningsgruppen prosess for implementering og ser behovet for en nasjonal handlingsplan for alle berørte aktører.

OGC-APIer vil medføre en rekke nye muligheter, men det krever også noen endringer. Det kreves en god informasjons- og kompetanseplan for å sikre medvirkning og deltakelse i prosessen.

Samordningsgruppens temamøte 1.april har teknologi på agendaen og det er naturlig at OGC-APIer er.

B. Prosess i fylkesgeodatautvalgene – behov for SOSI-formatet

Bernt Audun Strømsli, Kartverket

Det planlegges for en prosess med fylkesgeodatautvalgene for å verifisere det regionale behovet for SOSI-formatet. Det er foreløpig ikke gjort noen henvendelser.

Eventuelt

Hildegunn Norheim, NIBIO, skal holde innlegg på Geomatikkdagene om digitale fellesløsninger. Hun ønsket innspill til vinkling, aktuelle problemstillinger og evt hvem hun kan «drodle» sammen med for å forme innlegget.

Neste møter

Temamøte 1.april kl 9-12, på Teams

Ordinært møte 19.mai, kl 9-15 Kartverket Oslo